

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Ν. Βάμβα 6, 106 74 Αθήνα

Τηλ: 210 7233221-2, 210-7233216, fax: 210 7233217, e-mail: info@nchr.gr

Απόφαση με θέμα την ανάσχεση της καταστροφής του πρασίνου της Αττικής και ιδίως της πρωτεύουσας
--

Η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ) έχει λάβει διαμαρτυρίες πολιτών που της ζητούν να εκφράσει τις απόψεις της για το θέμα της δραστηκής και προϊούσας εξαφάνισης του πρασίνου σε διάφορα σημεία της Αττικής, αλλά κυρίως στην πρωτεύουσα που τόσο λίγο πράσινο διαθέτει.

Το θέμα εξέτασε η ΕΕΔΑ στις συνεδριάσεις της Ολομέλειας της 12^{ης} Φεβρουαρίου 2004 και της 6^{ης} Μαΐου 2004 κατά τις οποίες άκουσε και τις προφορικές αναπτύξεις του κ. Γ. Πατρίκιου (Επικ. Καθηγητή του Παν/μιου Θράκης και μέλους της επιστημονικής ομάδας του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου που συνέταξε τη μελέτη για το Μητροπολιτικό Πάρκο Γουδή), του κ. Δ. Καραβέλλα (Προέδρου της WWF Ελλάς) και της κας Θ. Νάντσου (Συντονίστριας προγραμμάτων δράσης της WWF Ελλάς), οι οποίοι εκπροσωπούσαν: ο πρώτος την Επιτροπή Αγώνα για το Μητροπολιτικό Πάρκο Γουδή, ο δεύτερος και η τρίτη την οργάνωση WWF Ελλάς που αναφέρθηκαν κατά κύριο λόγο στην καταστροφή του πρασίνου του Πάρκου Ριζάρη, του Πεδίου του Άρεως, του Άλσους της Νέας Φιλαδέλφειας και του Κτήματος Συγγρού στο Μαρούσι και κατέθεσαν και σχετικό Υπόμνημα με τίτλο «Αστικό πράσινο: Η ανάσα της πόλης χάνεται».

Πρόσθετα κατατέθηκαν, και αναφερόμαστε σε αυτά, ειδικά:

Για το Πάρκο Γουδή, εμπειριστατωμένο Υπόμνημα του Επικ. Καθηγ. κ. Γ. Πατρίκιου και Δελτίο Τύπου της Αρχιτεκτονικής Σχολής του ΕΜΠ, με τα οποία αιτιολογείται πλήρως γιατί αποκλείεται η μετατροπή του σημαντικού αυτού πνεύμονα της Αθήνας σε ποδοσφαιρικό γήπεδο συνδυασμένο με σωρεία χώρων εμπορικής εκμετάλλευσης.

Για το Άλσος Ριζάρη: Γνωμάτευση του Επιμελητηρίου Περιβάλλοντος (Προέδρου κ. Μ. Δεκλερή) από 19/11/2002, Έγγραφο του Δήμου Αθηναίων, Διεύθυνση κηποτεχνίας-πρασίνου, με Αριθ. Πρωτ. 33/12/1/2004, που εκφράζει την πλήρη αντίθεση του Δήμου Αθηναίων, Ψήφισμα της Ακαδημίας Αθηνών 74085/14.4.2004 που θεωρεί επιβεβλημένη την προστασία του Άλσους Ριζάρη ως φυσικού-πρασίνου περιβάλλοντος και ως πολιτιστικού-ιστορικού περιβάλλοντος, αλλά και ως πράξη συμμόρφωσης προς τη βούληση των εθνικών ευεργετών Ριζάρη, την Απόφ. Ολομ. ΣτΕ 604/2002, αντίγραφο άρθρο 80 παρ. 1 του Ν. 2819/2002, τέλος, άρθρο του Συμβούλου Επικρατείας κ. Σ. Ρίζου, «Έκπτωση του νόμου και του Έκράτους Δικαίου», Καθημερινή 21/3/2004.

Για το Πεδίον του Άρεως: Απόφ. Δ' Τμ. ΣτΕ 2568/1981 που αφορά το κέντρο Green Park και Απόφ. Δ' Τμ. ΣτΕ 2189/1982, που αφορά το ίδιο κέντρο, για τη μη συμμόρφωση της Διοίκησης στην προηγούμενη απόφαση. Στο υπόμνημα WWF Ελλάς αντικρούεται και η επέκταση των εγκαταστάσεων του Πανελληνίου Γυμναστικού Συλλόγου σε βάρος του Πεδίου του Άρεως.

Η ΕΕΔΑ έλαβε υπόψη τα παραπάνω στοιχεία αλλά και την άμεση προσωπική εμπειρία των μελών της, κατοίκων της ευρείας περιοχής της πρωτεύουσας, τα οποία εξέφρασαν τη βαθιά απογοήτευσή τους γενικά για την καταστροφή του πρασίνου σε πολλά σημεία και στην επέκτασή της και στα παραπάνω αναφερόμενα πάρκα. Μεταξύ άλλων, αναφέρθηκαν και στην πλήρη αποψίλωση από κάθε ίχνος πρασίνου σε συνδυασμό με κακότεχνη διαρρύθμιση της πλατείας Ομονοίας, της Πλατείας Καραϊσκάκη και της ολόενα καταστρεφόμενης μικρής, αλλά τόσο πράσινης και χαριτωμένης, Πλατείας Κολωνακίου.

Η Επιτροπή, αφού συσχέτισε όλα τα παραπάνω με το γνωστό γεγονός ότι η Αθήνα και τα περίχωρά της διέθεταν – πριν και από τις τελευταίες καταστροφές – το λιγότερο πράσινο από όλες τις ευρωπαϊκές πρωτεύουσες, κατέληξε ομόφωνα στην εξής απόφαση:

1. Διαπιστώνει τη συνεχή, ιδίως τα τελευταία χρόνια, αυτόχρομα εχθρική στάση των αρμοδίων – παρά τις σωστές θέσεις του ΣτΕ που η νομολογία του καθιέρωσε – κατά του φυσικού περιβάλλοντος και κυρίως του

πρασίνου και των ελάχιστων ελεύθερων χώρων ανάσας της πρωτεύουσας, κατά παράβαση του άρθρου 24 του Συντάγματος. Ήδη είναι σαφείς και οι αντίκτυποι του γεγονότος αυτού στις κλιματολογικές συνθήκες, στην αύξηση της ρύπανσης της ατμόσφαιρας και στις αντίστοιχες επιπτώσεις στην υγεία των Αθηναίων (ραγδαία αύξηση αλλεργιών, παθήσεων πνευμονικών και άλλων).

2. Εξ άλλου και γύρω από την πρωτεύουσα πρέπει να γίνεται σεβαστό το πράσινο που τόσο έχει κακοπάθει τελευταία εξ αιτίας διάφορων «έργων», ιδίως με δικαιολογία την εξυπηρέτηση του «δημοσίου συμφέροντος» σχετικά με τους Ολυμπιακούς Αγώνες, σαν να μην εξυπηρετούσε δημόσιο συμφέρον και μάλιστα «ατομικό δικαίωμα του καθενός», κατά το Σύνταγμά μας, η προστασία του περιβάλλοντος.
3. Κατά κανόνα, η Διοίκηση θυσιάζει το περιβάλλον χωρίς αιτιολογημένη συγκριτική στάθμιση, με βάση την αναλογικότητα, της εξυπηρέτησης του δημοσίου συμφέροντος από το σεβασμό του περιβάλλοντος από τη μία μεριά και της εξυπηρέτησης του δημοσίου συμφέροντος από την επίτευξη άλλου σκοπού που συγκρούεται με το σεβασμό του περιβάλλοντος, από την άλλη. Ακόμη όμως παραλείπεται η σοβαρή διερεύνηση από τη Διοίκηση της εξεύρεσης άλλης λύσης για την ικανοποίηση του επιδιωκόμενου σκοπού που δεν θα προσέβαλλε το περιβάλλον.
4. Διαπιστώνει επίσης ότι η Διοίκηση, αντί να προστατεύσει με πρωτοβουλία της το ελάχιστο πράσινο που απέμεινε, καταστρατηγεί – κάποτε και με νομιμοφανείς τρόπους – ακόμη και τις αποφάσεις δικαστηρίων, όπως την Απόφ. Ολομ. ΣτΕ 604/2002 για το Πάρκο Ριζάρη, και τις Αποφ. Δ' Τμ. ΣτΕ 2568/1981 και 2189/1982 για το Πεδίο του Άρεως. Η ΕΕΔΑ έχει επανειλημμένα καταδικάσει το φαινόμενο του μη σεβασμού των δικαστικών αποφάσεων από τη Διοίκηση (βλ. Έκθεση πεπραγμένων της ΕΕΔΑ, 2002, σελ. 169 επ.).
5. Η ΕΕΔΑ με βάση όλα τα ανωτέρω θεωρεί ότι επιβάλλεται αφ' ενός να επανεξετασθούν όλες οι περιπτώσεις προσφάτων παραχωρήσεων χώρων πρασίνου της Αθήνας για άλλη χρήση (ανοικοδόμηση, γήπεδα ποδοσφαίρου συνδυαζόμενα με εμπορικά κέντρα κάθε είδους κλπ) και

αφετέρου να απορριφθούν σχετικές εκκρεμείς αιτήσεις με ανάλογα αιτήματα.

Συνοπτικά, η Επιτροπή φρονεί ότι πρέπει να αποκλεισθεί πλέον η αποψίλωση έστω και μίας οπιθαμής πρασίνου στην αποπνικτική τοιμεντούπολη της Αθήνας.

6. Αναγκαία κρίνεται, εξ άλλου, η σύνταξη χάρτη καταγραφής των σημερινών χώρων του πρασίνου της Αττικής, αρχίζοντας από την Αθήνα και τα περίχωρά της, για την αποτελεσματική προστασία τους και στο μέλλον.

Αθήνα, 10 Μαΐου 2004